Geachte persrelatie,

Sinds de opening in 1998 is het In Flanders Fields Museum (IFFM) uitgegroeid tot een vaste waarde in het internationale museumlandschap. Een gevolg, niet alleen, van de intrinsieke kwaliteit van de permanente tentoonstelling en de universele aantrekkingskracht van het thema, maar ook van de media-aandacht die het IFFM op regelmatige basis te beurt viel. Naast onverhoopte aantallen bezoekers, ruim 1.500.000 in minder dan 7 jaar, mocht het museum ook hoog bezoek uit binnen- en buitenland verwelkomen en tal van gerenommeerde prijzen in ontvangst nemen. Ons doel – een interactief oorlogsmuseum met een vredesboodschap voor een breed publiek – lijkt dus bereikt. Maar we mogen en willen niet op onze lauweren rusten. Daarvoor is de boodschap van het IFFM té universeel, té relevant. Want de Groote Oorlog woedt ongenadig voort, ook in onze tijd.

Vandaar dit persdossier, dat tegelijk terug- en vooruitblikt. U vindt er, kort, de voorgeschiedenis in terug, alsook het concept, de opbouw en initiatieven van het museum. Uitgebreide aandacht gaat naar de educatieve werking van het IFFM en we sluiten af met nuttig cijfermateriaal.

Vragen of suggesties? Contacteer Piet Chielens, Museum Coördinator:

In Flanders Fields Museum
Grote Markt 34
8900 Ieper
tel: 057-239 450)
fax: 057-239 459)
e-mail: flandersfields@ieper.be

VOORGESCHIEDENIS

Na de gruwel van de Eerste Wereldoorlog herrees Ieper als een – middeleeuwse – feniks uit haar as. Voor de tegenstanders van de **heropbouw**, waarvan Winston Churchill de meest notoire was, moest Ieper een ruïne blijven, een eeuwig aandenken aan 'the war to end all wars'. Bij de voorstanders woedde dan weer een hevige discussie over hoe Ieper heropgebouwd moest worden: middeleeuws of modern? De uitkomst is bekend.

Verwoeste openbare gebouwen – vergane glorie volgens de enen, het wezen van Ieper volgens de anderen – werden meticuleus gereconstrueerd. Maar dat betekent niet dat Ieper zijn verplichting aan de recente geschiedenis niet is nagekomen. Of dat het gebeurde ontkend of verzwegen wordt. Want het is precies in één van die 'moderne' middeleeuwse gebouwen, de Lakenhallen, dat Ieper zijn rol van **vredesstad** ten volle vervult.

Een beleidsnota voor de periode 1995-2000 legde de basis voor het In Flanders Fields Museum (IFFM), dat in april '98 zijn deuren opende. Enerzijds zou dit initiatief het verouderde Herinneringsmuseum Ypres Salient 1914-1918 in diezelfde Lakenhallen als toeristische attractiepool moeten vervangen; anderzijds moest het museum een waardige **ambassadeur** worden van de vredesboodschap die Ieper, net als Nagasaki, Hiroshima, Verdun, Coventry, Sarajevo… wil uitdragen.

CONCEPT EN UITWERKING

SOCIAAL RELEVANT

Centraal in het IFFM concept staan, naast de vredesboodschap, begrippen als sociale relevantie en educatieve werking. Het tweede aspect komt verderop aan bod. Sociaal relevant wil zeggen dat de les die uit één specifieke oorlog kan getrokken worden, universeel van toepassing is. Dat een conflict uit het verleden ook in het heden een betekenis heeft. Dat ellende van alle tijden is en vooral de gewone mensen treft. Want het IFFM is tegelijk streekgebonden én universeel. De Westhoek, Ieper, het Niemandsland zijn 'slechts' het decor voor een drama van alle landen en alle tijden. De boodschap van de mensen die hier leefden of kwamen vechten, is voor iedereen duidelijk: in een oorlog, waar of wanneer dan ook, verliest iedereen.

PERSOONLIJKE GETUIGENISSEN

Het zijn dan ook de persoonlijke getuigenissen van die gewone mannen en vrouwen die van het In Flanders Fields Museum een prangende aanklacht tegen de oorlog maken, een belevenis om nooit meer te vergeten. Het museumbezoek niet, de oorlog zeer zeker niet. Persoonlijke, directe getuigenissen vormen de inhoudelijke spil van het IFFM-concept. Er is geen onderscheid van rang, stand of nationaliteit. Dagboeken, brieven, verhalen en gedichten van burgers en soldaten, kinderen en kunstenaars, vriend en vijand, staan in schril contrast met kille officiële documenten zoals communiqués en loopgravenkaarten. Ook individuele objecten vertellen hun eigen verhaal. De vergelijking met militair wapentuig en z'n universele verhaal van dood en vernieling, wordt er des te prangender door.

EEN GE(S)LAAGD CONCEPT

Maar hoe zorg je, met een relatief beperkte collectie – vergeet niet dat 90% van de leperse archieven in vlammen opging – en de concurrentie van wereldberoemde oorlogsmusea, toch voor een unieke museumbelevenis? Hoe kun je tegelijk een zo breed mogelijk publiek aanspreken en toch de diepgang bieden die bepaalde bezoekers zullen verwachten?

De zichtbare laag

Het antwoord is even simpel als complex: zorg voor een museum met lagen. Zorg voor een belevenis die zich op meerdere niveaus afspeelt en die, bij elk nieuw bezoek, iets nieuws bijbrengt. Zo boeit het IFFM de 'gewone' bezoeker in eerste instantie met zijn theatraal scenario. In elke hoek van het museum valt er wel iets te beleven, te zien, te horen. De audiovisuele evocaties van het No Man's Land of een veldhospitaal laten niemand onbewogen.

Chronologisch en thematisch

Veertien secties, die bijna onmerkbaar in elkaar overvloeien, geven een chronologisch overzicht van de gebeurtenissen voor, tijdens en na de Groote Oorlog. Binnen die chronologie worden ook thematische lijnen uitgezet, zoals de industriële oorlogsvoering, de hoge vlucht van de medische technieken, vluchtelingen en krijgsgevangenen, het geestelijk welzijn van de troepen, het multinationale karakter van de oorlog…

Diepgang

De bezoeker die dieper wil graven, zal de interactieve aanpak van het IFFM zeker naar waarde weten te schatten. Drie soorten interactieve kiosken laten toe om verhalen, feiten en verbanden verder uit te diepen.

Personenkiosken

Een persoonlijke sleutel – een kaart met een streepjescode die de bezoeker krijgt aan de ingang van het museum – laat toe om de levensloop van één personage te volgen. Op drie plaatsen in het museum kruipt de bezoeker even in de huid van een échte getuige van de oorlog: een militair of een verpleegster, een huisvrouw of een kind – in het geheugen van het museum zitten honderden unieke getuigenissen opgeslagen. Individuele verhalen met een universele weerklank.

Historische kiosken

Vijf meertalige historische kiosken met aanraakschermen gaan dieper in op de feiten, de data en de locaties van WOI. Zo kan de bezoeker de lokale en persoonlijke geschiedenis in een bredere context plaatsen. Meer dan 700 foto's, filmfragmenten en documenten en zo'n 20 historische kaarten illustreren het verhaal van de oorlog.

Objectenkiosken

Vier kiosken staan centraal in het museum opgesteld, rond een verzameling interessante en intrigerende voorwerpen: een vogelkooitje, wapens, gereedschappen, eetgerei, make-up... Een aanraakscherm met grafische elementen nodigt uit tot exploreren en laat toe om gedetailleerde informatie en verrassende verbanden op te roepen.

DE WERKING: ACTIEF EN ARTISTIEK

Een hart voor kunst, een stem tegen de oorlog

De werking van het IFFM stopt echter niet aan de uitgang van de Lakenhallen. Met tal van randactiviteiten, die al dan niet in het museum plaatsvinden, wil het IFFM de herinnering aan de oorlog levendig houden. Elk jaar wordt in het 'hart van het museum' plaats geruimd voor de artist in residence. Diens eigentijdse interpretatie van een 'vergeten' oorlog moet een moderne variant zijn van de stem van de kunstenaars die als een niet mis te verstane aanklacht door het hele museum echoot.

Tijdelijke tentoonstellingen die bijblijven

Anderzijds zijn er ook tal van tijdelijke tentoonstellingen. Sommige zijn kleinschalig en geven bijvoorbeeld een overzicht van recente aanwinsten of schenkingen. Andere zijn grootser opgevat, zoals de tentoonstelling over 'oorlog, media en propaganda in de twintigste eeuw', dead.lines, die in 2002 plaatsvond en 'Vluchten voor de oorlog', het verhaal van Belgische vluchtelingen in WOI, in 2004.

En meer, véél meer...

Ook concerttoernees, éénmalige evenementen, speciale rondleidingen in de Westhoek, lezingen en de publicatie van boeken en cd's (allemaal verkrijgbaar in de exclusieve museumshop) behoren tot de werking van het IFFM. Over de website, het magazine en het Documentatiecentrum leest u meer in het tweede luik van dit dossier, de Educatieve Werking.

EDUCATIEVE WERKING

EDUCATIEF = INTERACTIEF

Al van in het conceptstadium wilde het museum inspelen op de wensen en noden van de schoolgaande jeugd. Door zijn bij uitstek educatieve aspect mocht het IFFM deze belangrijke categorie bezoekers onder geen beding verwaarlozen.

Helaas kleeft aan 'educatief' nogal vaak het etiket 'saai' of 'droog'. Niet zo in het In Flanders Fields Museum. De concrete uitwerking van het museum spreekt een jong publiek direct aan. Enerzijds met licht- en geluidseffecten, videoprojectie, taferelen en tastbare voorwerpen. Anderzijds door de **multimediale en interactieve presentatie** van de informatie.

Hedendaagse jongeren spélen met cd-roms en aanraakschermen. Van hùn kant spelen de **personenkiosken**, die toelaten voor de duur van het bezoek de identiteit van een personage uit WOI aan te nemen, in op het grote inlevingsvermogen van jonge mensen. De **objectenkiosken** leggen verschillende voorwerpen uit op een associatieve manier. De 'interface' ziet eruit als een stripverhaal en nodigt uit tot verdere exploratie.

De teksten zijn geschreven **op het niveau van 14-jarigen**, met korte zinnen, eenvoudig taalgebruik en, waar nodig, een extra woordje uitleg. Vooral bij de teksten op de cd-roms valt deze aanpak op.

VOORBEREIDEN EN NAPRATEN

Leraars en leerlingen kunnen diezelfde cd-roms in alle rust raadplegen in **een speciale studieruimte** op het einde van het museumparcours. Het is ook de aangewezen plaats* om vragen op te lossen of de werkbladen van het educatieve pakket in te vullen. De studieruimte is aangekleed met authentieke affiches, panoramafoto's en memorabilia uit de Eerste Wereldoorlog.

Het **educatieve pakket** voor leraars en leerlingen dient een dubbel doel: voorbereiding en nabespreking van het bezoek. Het is zo opgevat dat de leerlingen achteraf alle vragen kunnen oplossen. Met het pakket kan de leraar à la carte een brochure samenstellen die perfect op zijn klas(sen) is afgestemd. Omdat het educatieve pakket rechtenvrij is, krijgt elke school één exemplaar per reservatie gratis en kan ze het zelf kopiëren.

*(Omdat het museum erg de nadruk legt op de individuele beleving en voor de veiligheid van de voorwerpen en het comfort van de andere bezoekers, is het invullen van werkbladen in het museum niet aangewezen.)

DIENSTVERLENING EN VOORDELEN

Ook voor blinden en slechtzienden

Het In Flanders Fields Museum is, dankzij de vele geluidsdecors en de attractieve opstelling, één van de weinige musea die ook blinden en slechtzienden actief kunnen beleven. Speciaal voor hen werd een gids in braille en in grote letter ontwikkeld. Het eerste deel van deze – gratis! – gids bespreekt de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog. Het tweede deel loodst de lezer door het museum, met aandacht voor 'aanraakbare' voorwerpen en geluidsdecors.

Informatieve website

De drietalige website van het In Flanders Fields Museum (www.inflandersfields.be) is het on line verlengstuk van het museum. De bezoeker vindt er, naast een agenda en praktische info (openingsuren...), ook een virtueel museum met een uitgebreide tijdslijn over de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog, een aantal persoonlijke verhalen en een virtuele tour, waarmee leerkrachten en leerlingen hun bezoek op het museum kunnen voorbereiden. In een dodenregister kunnen doden uit het Belgische, Franse, Duitse en Britse leger worden opgezocht. Groepen kunnen via deze website ook reserveren.

In Flanders Fields Magazine

Maar de educatieve werking richt zich niet alleen op schoolgroepen. Alle bezoekers, ongeacht hun leeftijd of nationaliteit, behoren tot de doelgroep. Daarom publiceert het IFFM tweemaal per jaar (in januari en juli) het In Flanders Fields Magazine. Het is een forum voor speciale activiteiten (studiedagen, lezingen, concerten,...), tijdelijke tentoonstellingen en nieuwe aanwinsten. Daarnaast gaan thematische artikels dieper in op bepaalde aspecten van de museumwerking.

Gratis toegang tot drie andere musea

Een ticket voor het IFFM geeft ook gratis toegang tot drie andere musea in Ieper (Museum Godshuis Belle, Stedelijk Museum en Stedelijk Onderwijsmuseum). Dat hoeft niet eens op dezelfde dag te zijn, want het ticket blijft geldig. Een meerwaarde biedt ook de gratis citatengids die elke bezoeker aan de ingang kan meenemen. Die gids vertaalt de talrijke citaten, die in het museum in hun oorspronkelijke taal staan. Het bevat ook een handig plannetje van het museum, met aanduiding van de verschillende onderdelen.

Documentatiecentrum In Flanders Fields

Het Documentatiecentrum bevindt zich op een boogscheut van het museum, aan de achterzijde van de Sint-Maartenskerk. Het centrum staat – elke woensdag tijdens de kantooruren of op afspraak – open voor iedereen met interesse voor de Eerste Wereldoorlog. De collectie omvat een bibliotheek van ca. 6.000 titels, een

fototheek met duizenden foto's en prentkaarten, zo'n 1.000 topografische kaarten (loopgraven- en artilleriekaarten) en talloze personalia (brieven, dagboeken, persoonlijke documenten,...). De verzameling blijft aangroeien dankzij schenkingen, legaten en aankopen. Doel is zoveel mogelijk aspecten van de Eerste Wereldoorlog aan bod te laten komen, met focus op Ieper en de Westhoek.

Klasgroepen kunnen hun bezoek aan het documentatiecentrum reserveren (duur: 1 uur, elke dag behalve woensdag, max. 20 personen). Authentieke voorwerpen (helmen, geweer, ...) en documenten (kranten, dagboekjes, brieven) maken het dagelijkse leven aan het front letterlijk tastbaar.

Een antwoord op elke vraag

Niet te onderschatten binnen de educatieve werking is de dienstverlening aan het publiek. 'Waar is grootoom X of overgrootvader Y om het leven gekomen en in welke omstandigheden?' Dat zijn niet de enige, maar wel de meest gestelde vragen.

Klasbezoeken à la carte

Naast het beantwoorden van die vragen uit alle hoeken van de wereld, werkt het museum ook 'à la carte' klasbezoeken uit. Zo kan een klas zijn museumbezoek koppelen aan de oorlogscarrière van een dorpsgenoot door in de voormalige slagvelden van de Westhoek bijna letterlijk in zijn voetstappen te treden. Een ander voorbeeld: scholen met veel migrantenjongeren kunnen hun museumbezoek combineren met een bezoek aan de Franse begraafplaats Saint-Charles-de-Potyze bij Ieper. Hier maken ze kennis met de Noord-Afrikaanse soldaten die er begraven liggen en de omstandigheden waarin zij omkwamen.

Nieuw in 2005: Eén dag in Flanders Fields.

Voor een school op zoek naar sporen van de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek valt beslist meer te beleven dan het In Flanders Fields Museum alleen. Onder de noemer 'één dag In Flanders Fields' biedt het museum een aantal thematochten aan. Na een bezoek aan het museum leidt een gekwalificeerde gids de schoolgroep langs de sporen in het landschap. Daarbij komen bijzondere thema's uit de Grote Oorlog aan bod: WOI en literatuur, het multiculturele aspect van WOI, de wederopbouw na de oorlog, hoe werd en wordt de oorlog herdacht? Een volledige lijst van de mogelijke thematochten, met een korte omschrijving, vindt u op www.inflandersfields.be.

Meer info?

Voor alle vragen en inlichtingen kunt u de educatieve dienst bereiken op dit adres:

Documentatiecentrum In Flanders Fields
Janseniusstraat 9 - 8900 Ieper
tel: 057-239 450 - fax: 057-239 459
e-mail: Stedelijke.Musea@ieper.be

EEN MUSEUM IN CIJFERS

KOSTPRIJS EN SPONSORING

De totale kostprijs voor het inrichten van het Museum en het Streekbezoekerscentrum bedroeg 3,42 miljoen euro (2,98 + 0,44 miljoen euro)*. Dit bedrag werd ter beschikking gesteld door officiële instanties op verschillende niveaus – Stad Ieper, Provincie West-Vlaanderen, Toerisme Vlaanderen en de Europese Unie – en door privé-sponsors.

*(138 miljoen BEF, of 120 + 18 miljoen BEF)

BEZOEKERSAANTALLEN

Vóór 1998 leek het oorspronkelijke doel van 120.000 bezoekers per jaar wel heel ambitieus. Zeker wanneer we dit streefcijfer vergelijken met de bezoekersaantallen die het 'oude' Herinneringsmuseum (60-65.000) doorgaans kon registreren. In het openingsjaar 1998 (vanaf april) noteerden we een opkomst van 168.729 bezoekers. Dit steeg in 1999 naar een recordaantal: 239.915. In 2000 werd ongeveer een zelfde aantal geboekt, m.n. 231.167 bezoekers uit binnen- en vooral buitenland. Ook een museum ontsnapt niet aan de 'product-lifecycle' van een nieuwe bezoekersattractie en in het vierde jaar – 2001 – zakte het aantal logischerwijze naar 212.298. De museumdirectie heeft evenwel een strategisch plan uitgewerkt om de daling van de bezoekersaantallen tegen te gaan. Een belangrijk element daarin zijn de tweejaarlijkse grote tijdelijke tentoonstellingen. De eerste grote tentoonstelling 'dead.lines - over oorlog, media en propaganda in de 20ste eeuw' gaf meteen het verhoopte resultaat : in 2002 steeg het bezoekersaantal opnieuw naar 222.100. In 2003 telden we 205.301 bezoekers, om in 2004 opnieuw te stijgen – onder impuls van de tweede grote tijdelijke tentoonstelling 'Vluchten voor de oorlog' naar 218.871.

BEZOEKERS VOLGENS LAND

Deze procentuele tabel geeft een idee van de diversiteit en de evolutie van de nationaliteiten die in 1999, 2002 en 2004 de weg naar het In Flanders Fields Museum vonden.

Land van herkomst	%		
	1999	**2002**	**2004**
België	**48,0**	**35,9**	**37,9**
Verenigd Koninkrijk	**38,3**	**47,8**	**38,8**
Nederland	**4,6**	**8,4**	**13,3**
Frankrijk	**1,6**	**1,6**	**1,4**
Duitsland	**1,4**	**1,1**	**1,2**
USA/Canada	**NB**	**2,8**	**3,8**
Andere	**6,1**	**2,4**	**3,6**
Totaal	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Aantal respondenten	**2.111**	**2.794**	**3.105**

nb: niet bekend

BEZOEKERS VOLGENS LEEFTIJD

De leeftijd van de bezoekers blijkt zeer evenwichtig gespreid te zijn:

Leeftijd	%		
	1999	**2002**	**2004**
13 tot 18 jaar	**24,2**	**27,5**	**16,0**
19 tot 24 jaar	**4,1**	**5,2**	**4,3**
25 tot 34 jaar	**8,5**	**9,2**	**3,8**
35 tot 44 jaar	**15,4**	**15,5**	**19,4**
45 tot 54 jaar	**17,4**	**18,9**	**23,2**
55 tot 64 jaar	**15,8**	**11,9**	**15,7**
65 jaar en ouder	**14,6**	**11,8**	**12,4**
Totaal	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Aantal respondenten	**2.111**	**2.794**	**3.105**

BEZOEKERS PER CATEGORIE

Wat de aard van de bezoekende gezinnen of personen betreft, stellen we vast dat de ene helft het museum alleen of met familie en vrienden bezoekt, en de andere helft in groepsverband. Voor een gedetailleerde opsplitsing kunt u deze tabel raadplegen:

Categorie	%	
	1999	**2002**
Gezin met kinderen	**13,5**	**11,9**
Familie	**11,9**	**7,2**
Groep vrienden	**11,6**	**9,3**
Gezin zonder kinderen	**9,2**	**14,9**
Alleen	**2,5**	**3,7**
Totaal individuelen	**48,7**	**47,0**
School	**29,4**	**39,3**
Socio-culturele groep	**14,5**	**6,3**
Touroperator groep	**7,4**	**7,4**
Totaal groepen	**51,3**	**53,0**
Totaal	**100,0**	**100,0**
Aantal respondenten	**2.111**	**2.794**

Niet bekend in 2004

PRIJZEN EN AWARDS

Het IFFM kaapte, in zijn prille bestaan, al verschillende prestigieuze prijzen weg:

1998

Gulden Spoor van de Internationale Uitstraling

Laureaat Silver Otter Award

Prijs jaarlijks uitgereikt door de British Guild of Travel Writers aan een nieuw en uiterst succesvol, niet-Brits, internationaal toeristisch project dat een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van de lokale gemeenschap.

1999

Laureaat Grote Europese Prijs van het Autocartoerisme

Prijs jaarlijks toegekend aan een bezoeksobject met een grote intrinsieke waarde, waarbij de menselijke prestaties centraal stonden tijdens de realisatie ervan.

2000

Europees Museum van het Jaar (Prijs van de Raad van Europa)

Meer dan 90 Europese musea waren kandidaat voor deze prestigieuze prijs. De Raad van Europa kende de prijs voor het jaar 2000 toe aan het IFFM wegens de emotionele kracht en universele, pacifistische boodschap. Bovendien had de Commissie Cultuur en Onderwijs ook lof voor de 'baanbrekende aanpak bij de voorstelling van het Europees patrimonium en voor de gunstige invloed die het museum kan hebben op andere musea in Europa'.